

Frýdlant. Velmi častý tvar v německých oblastech, štítky bývaly velmi pěkné a pečlivě provedené. Lázně Libverda. Velmi častý tvar štítku vyskytující se napříč celou zemí v období první republiky

Jizerka – chata Pyramida. Měděný štítek – měď byla vedle alpaky a mosazi jedním z trojice nejpoužívanějších kovů; v menší míře se využívaly hliník, ocel i zinek. Hejnice – poutní místa měla velký počet variant štítků

SBÍRÁNÍ JAKO CELOŽIVOTNÍ VÁŠEŇ

Pravděpodobně největší sbírku turistických štítků u nás vlastní Martin Němec z Kroměříže. Jednoho dne našel na půdě hůl po svém dědovi a najednou viděl úplně jiný svět z precizně vyvedených starých štítků. To ho přimělo k aktivnímu sbírání.

Začal již jako malý chlapec v šedesátých letech na různých školních výletech, později na trampských výpravách, pokud ho kroky zavedly na turisticky frekventovaná místa. Jak šel čas, štítků ubývalo. Jednak nebyl zájem samotných turistů, hůl pro ně přestala být běžným doplňkem při výletech a vycházkách do přírody, na druhé straně nevznikla ani nabídka, naše socialistické hospodářství nemělo čas ani suroviny na výrobu takových prkotin. Také turistických cílů, kde by byly v provozu rozhledny, turistické chaty, zámky, ubývalo, likvidaci neunikla poutní místa a mnohé kostely.

U sbírání štítků však setrval do dospělosti. Prý to má spojitost s jeho starou láskou k trampingu, k prolézání všech zajímavých koutů naší vlasti a objevování zaniklých, za první republiky tak krásných míst. Získané turistické štítky většinou sundá z holí, opatrně je narovná a očistí od špíny či koroze. Neuznává úvahy o patině, prohnutí či umístění na holi, kde např. měděný štítek přibitý ocelovým hřebíčkem trpí nejen mechanickým napínáním vlivem vlhkosti, ale i chemicky. Snaží se očistit i rubovou stranu, obdivovat na štítku letitou černou špínu získanou po vlacích či hospodách nemusí. V tomto ohledu panuje s mnoha sběrateli shoda, s mnohými naopak ne. V jeho sbírce se z některých míst postupně objevily štítky stejné, avšak z různých materiálů. Bylo zcela běžné, že ze stejné raznice byl štítek ražen z různých kovů a slitin – mědi, alpaky, mosazi. Martina nezajímají nové foliové štítky, různé ražené novotvary a novoděly. Zato jej upoutá jakákoliv změna ražby, ať pro výměnu loga, jinou nadmořskou výšku apod. Nejraději však objevuje další nové štítky z mnohdy neznámých či již neexistujících míst, než aby sbírku rozšiřoval o další Sněžku, Karlštejn či Macochu.

Samozřejmě existuje spousta turistických štítků, které Martina Němce dosud mýjely, proto uvítá jakoukoliv nabídku. Dává přednost výměně, podobně vášnivým a zaníceným sběratelům má rozhodně co nabídnout. Ve velmi omezené míře nabízí určité štítky i na prodej. Rád se rovněž podělí o své znalosti a zkušenosti, takže může pomoci třeba s určením lokality. Právě pro opravdové zájemce o tyto malé plíšky si zřídil vlastní webové stránky www.turisticke-stitky.cz. Jeho vášeň pro turistické štítky, které podávají informace o daném místě i době, kdy vznikaly, je obrovská, navíc ho inspirují k poznávání a návštěvě různých koutů naší země, kam by se normálně jen těžko vypravil.

Martin Němec, Pavel D. Vinklát
foto z archivu sběratele

Ještěd. Ukázka úpadku řemesla a materiálu turistických štítků v období socialistického Československa

Frýdlant. Štítek s logem KČST, který přímo vlastnil mnohé chaty, hrady a rozhledny; pokud ne, byly alespoň doporučovaným cílem, aby přicházel do německých oblastí český živel. Lázně Libverda – Obří sud. Jeden z velmi používaných tvarů, lázně byly všeobecně oblíbenými „štítkovými místy“

Kristiánov. Smrkové nebo dubové větvičky, šišky a květy často doprovázely štítky hlavně v Sudetech, velmi často také jeleni a tetřevi, méně skřítci. Krömerbaude, dnes zaniklá chata u Protřezné přehrady. Ukázka zcela převládajícího tvaru i materiálu – z alpaky je vyrobeno téměř 40 % všech štítků

Černý (Velký) Stolpich. Klasická ukázka: a) dvojjazyčnosti; b) použitých materiálů – běžně byly k dostání štítky ve všech třech zmiňovaných materiálech, u kulatých je to spíše výjimkou; c) oblíbenosti turistických míst. Často je až úsměvné, které objekty měly svůj štítek, např. kapličky, studánky, skalky, rodné domky, kašny, brány